

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om försök med samarbete inom regioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om försök med samarbete inom regioner. Syftet med lagen är att främja och stöda kommunernas frivilliga samarbete inom regioner. Lagen skall tillämpas inom Tavastehusregionen, Lahtis stadsregion, Loimaaregionen, Nivala-Haapajärvi-regionen, Uleåborgs region, Pieksämäki-regionen, Norra Lapplands region och Åbolands region. Statsrådet kan även välja någon annan region att delta i försöket.

Genom lagen skall det göras möjligt för försöksregionerna att skapa ett nytt regionalt, offentligt organ. Till ett sådant organ kunde överföras kommunala myndigheters beslutanderätt. I vissa fall skall lagen göra det möjligt att överföra kommuners beslutanderätt även till ett privaträttsligt samfund som är gemensamt för kommunerna inom en region. Dessa möjligheter att organisera samarbetet kompletterar de former av samarbete mellan kommuner som anges i kommunallagen. Uppgifter som har överförts inom ett privaträttsligt samfund sköts under tjänstemannaansvar och samma bestämmelser som gäller för de myndigheter som sköter uppgifterna skall även gälla för skötseln av uppgifterna inom samfundet.

Enligt lagen kunde kommunerna inom en försöksregion komma överens om regional fördelning av samfundsskatten på ett sådant sätt att skatteförvaltningen redovisar skatten antingen helt eller delvis direkt till ett organ inom regionen. Kommunerna inom försöksregionen kunde även komma överens om att deras gemensamma generalplan inte fastställs av miljöministeriet utan av den regionala miljöcentralen.

Genom lagen skall kommunerna inom en försöksregion ges möjlighet att komma överens om att ta i bruk remissförfaranden och

planer för att kunna delta i statliga myndigheters beslutsfattande och i beslutsfattande inom förbund på landskapsnivå. Statliga myndigheter och förbund på landskapsnivå kunde avvika från utlåtandena och planerna endast av vägande skäl. Utlåtandena och planerna kunde gälla sådana företagsstöd som avses i lagen om stödjande av företagsverksamhet, investeringsstöd enligt sysselsättningsförordningen, trafiktillstånd för sådan linjetrafik som enbart bedrivs inom försöksregionens område och nya taxi- och sjuktransporttillstånd. Utlåtandena och planerna kunde också gälla vissa sådana tillstånd till undantag som avses i markanvändnings- och bygglagen, detaljhandelstillstånd och serveringstillstånd för alkoholdrycker enligt alkohollagen samt övervakning och sanktionering av dessa, sådan nationell medfinansiering som förbund på landskapsnivå beviljar från Europeiska gemenskapens strukturfond och av motsvarande anslag i statsbudgeten, planen för nivån på servicen i kollektivtrafiken enligt lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg samt statsandelen för investeringar inom social- och hälsovårdsväsendet samt undervisnings- och kulturverksamheten.

Dessutom skall försöksregionen få en möjlighet att avge utlåtande till myndigheterna inom den statliga regional- och lokalförvaltningen om sådana planer och beslut som är betydande med tanke på utvecklandet av regionen samt om finansieringen av dessa planer och beslut.

Enligt lagen skall statsrådet fastställa ett avtal mellan kommuner inom försöksregionen innan det träder i kraft. Inrikesministeriet skall ansvara för uppföljningen av försöken och försöksregionerna skall vara skyldiga att informera om försöken.

Den föreslagna lagen skall vara temporär.

Den avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Bestämmelse om fördelningen av samfundsskatten träder i kraft den 1 januari 2003.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	3
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Inledning	4
2. Nuläge	6
2.1. Regionalförvaltning	6
2.2. Samarbetet inom en ekonomisk region.....	6
2.3. Bedömning av nuläget	7
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	8
4. Propositionens verkningar	9
4.1. Regionalpolitiska verkningar samt verkningar i fråga om organisation och personal	9
4.2. Ekonomiska verkningar	10
5. Beredningen av propositionen	10
6. Europeiska gemenskapens bestämmelser	11
DETALJMOTIVERING.....	12
1. Lagförslag	12
2. Ikraftträdande.....	20
3. Lagstiftningsordning	20
LAGFÖRSLAG	24
om försök med samarbete inom regioner	24

ALLMÅN MOTIVERING

1. Inledning

Allt fler små kommuner har svårigheter att ordna ändamålsenlig service för sina invånare. Till följd av den splittrade kommunstrukturen finns det i Finland rikligt med så små kommuner att de inte förmår finansiera ens den offentliga servicens grundstruktur. Till följd av att kommunerna är så små finns det inte heller alltid en tillräcklig efterfrågan i en enskild kommun för att basservicen skall kunna ordnas på ett effektivt sätt. När det gäller specialservice är situationen ännu sämre. Kommunstrukturen är ett av den offentliga förvaltningens största problem.

I näringspolitiken är nästan alla kommuner små aktörer, eftersom de i själva verket konkurrerar om företagets placering med Europa och resten av världen. Endast genom kommunalt samarbete kan man i näringspolitiken undvika skadlig konkurrens mellan små kommuner och gemensamt få besluta om sådana resurser som med tanke på målsättningen är tillräckliga.

När det gäller planeringen av markanvändningen är samarbetet mellan kommunerna nödvändigt speciellt inom tillväxtområdena, för att samhällsstrukturen skall bilda en ändamålsenlig helhet. Planeringen av markanvändningen har tydliga beröringspunkter med och en betydande inverkan på de flesta centrala uppgifter i kommunerna. Kollektivtrafikens uppgifter blir allt som oftast skötta på ett tillfredsställande sätt endast i form av samarbete mellan många kommuner.

Fastän de problem som beror på att kommunerna är små märks inom många verksamhetssektorer har det inte skett några betydande förändringar i kommunstrukturen. Förändringarna i kommunstrukturen sker i en sådan takt att de inte direkt hjälper den offentliga förvaltningen att svara på de utmaningar som förändringarna i befolkningsstrukturen och den offentliga ekonomin ställer. En alternativ metod är att i betydande utsträckning öka och bredda samarbetet mellan kommunerna.

I fråga om den basservice som kommunerna producerar varierar behovet av samarbete

och nivån på det mycket inom olika ekonomiska regioner. Ofta är samarbetet mellan kommunerna en förutsättning för att specialtjänster överhuvudtaget skall kunna produceras. Det är allt som oftast möjligt att förbättra nivån på tjänsterna och urvalet av dem endast genom samarbete. Utöver hälso- och sjukvården, utbildningstjänsterna och socialvårdsområdet finns det även mindre sektorer, t.ex. alkoholövervakningen, livsmedelstillsynen eller kosthållningen, där det endast genom samarbete mellan kommunerna är möjligt att garantera tillräckliga offentliga tjänster av hög kvalitet inom alla regioner.

Inom jordbruksförvaltningen finns det såväl utrymme för som behov av samarbete mellan kommunerna vid skötseln av olika uppgifter. Vid samarbete inom regioner vore det möjligt att ge personalen sådana uppgifter som är mångsidigare än för närvarande. De anställdas frånvaro, för att nämna ett exempel, skulle vara en mindre olägenhet vid skötseln av uppgifterna än vad nu är fallet.

Fastän kommunerna har ömsesidigt samarbete inom alla viktiga sektorer är detta likväl inte ännu tillnärmelsevis tillräckligt. För att få fart på samarbetet behövs därför uppmuntran.

Kommunernas och de ekonomiska regionernas behov, möjligheter och förhållanden varierar stort i landet. Situationen på områden med tillväxtcentra och situationen på områden på tillbakagång skiljer sig från varandra. Modeller och former för samarbetet inom de ekonomiska regionerna skall utvecklas utgående från de ekonomiska regionernas egna behov och av kommunerna själva. Det är nödvändigt att utreda och utveckla olika modeller och former samt deras användbarhet och fördelar med hjälp av sådana försök som kommunerna verkställer och staten stöder.

I de försök med samarbete inom regioner som det är fråga om utgör kommunernas egna uppgifter lejonparten av alla ärenden som sköts och avgörs inom regionerna. Dessa uppgifter kan i regel överföras så att de blir gemensamma utan att speciallagstiftning behövs. Lagförslaget gör det möjligt för för-

söksregionerna att delta i statliga myndigheters beslutsfattande och i beslutsfattande inom förbund på landskapsnivå och detta är bara en liten del av de uppgifter som i försöket skall bli regionala.

En av huvudlinjerna för utvecklandet av förvaltningen är decentraliseringen av uppgifter och beslutanderätt. Ett viktigt sätt att genomföra detta har varit att stärka kommunernas självstyrelse. Kommunerna kan uppmuntras till samarbete vid skötseln av sina uppgifter genom att beslutanderätt överförs från staten, likaså detaljerad styrning av resurser till de system för beslutsfattande som genomför samarbetet mellan kommunerna. På samma sätt kan de kommuner som samarbetar ges mera rörelsefrihet och prövningsrätt när det gäller att ordna service och förvaltning.

En ekonomisk region är den naturliga basen för samarbete inom ett visst område. Den process som regeringen har inlett för att stärka lokalförvaltningens strukturer genom att förenhetliga verksamhetsområdena för de ekonomiska regionerna och de statliga myndigheterna på det lokala planet stöder också detta. Regionaliseringen har redan gjort många privata tjänster regionala, medan den offentliga förvaltningens strukturer och utbudet av tjänster däremot inte ännu har regionaliserats i nämnvärd utsträckning. Invånarna inom samma region kan, beroende på var de är bosatta, erbjudas offentliga tjänster som är olika och på olika nivå fastän service annars söks inom regionen utan hinder av kommungränserna på de ställen där de lämpligaste tjänsterna finns.

Inrikesministeriet tillsatte den 31 oktober 2000 ett stödprojekt för de ekonomiska regionerna med uppgift att bereda sådana statliga åtgärder som skall främja det frivilliga samarbete mellan kommunerna som baserar sig på ekonomiska regioner och stärka de ekonomiska regionerna. Regionstödprojektet är en av de åtgärder som statsrådet vidtagit i syfte att göra områdesutvecklingen och samarbetet mellan de ekonomiska regionerna effektivare. För projektet tillsattes en ledningsgrupp med företrädare för inrikesministeriet, undervisningsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och

hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, miljöministeriet, Finlands Kommunförbund, Företagarna i Finland och Centralhandelskammaren. I samband med valet av försöksregioner kompletterades ledningsgruppen med en företrädare för varje försöksregion.

Trettio regioner anmälde intresse för projektet och av dessa valdes åtta preliminärt till försöksregioner. Grunderna för valet utgjordes av regionernas olikhet med avseende på befolkningsutvecklingen och ekonomin, försökens geografiska täckning, den språkliga balansen, de planerade försökens nyhetsvärde, försökens genomförbarhet och olika förvaltningsområdets deltagande i försöken. Det förutsattes av en försöksregion att varje kommun verkligen engagerar sig i försöket.

Till försöksregionerna hör Tavastehusregionen, Lahtis stadsregion, Loimaaregionen, Nivala-Haapajärviregionen, Uleåborgs region, Pieksämäkiregionen, Norra Lapplands region och Åbolands region.

Det huvudsakliga innehållet i regionstödprojektet utgörs av de ekonomiska regionernas och kommunernas försöksprojekt som staten stöder. Som statligt stöd räknas speciallagstiftning, utvärdering av försöken, spridning av den bästa praxisen och annat samarbete mellan de ekonomiska regionerna och statliga myndigheter enligt detta förslag.

Det att en region deltar i statliga myndigheters beslutsfattande och i beslutsfattande inom förbund på landskapsnivå skall sporra till samarbete och komplettera de regionala servicehelheterna. Avsikten är att de bindande utlåtanden och planer som kommunerna i en försöksregion gemensamt har avgett skall fördjupa samarbetet mellan kommunerna inom ifrågasvarande sektor och skapa en gemensam uppgift, kring vilken kommunernas olika funktioner koncentreras i försöket.

I försöksregionernas projekt ingår många sådana åtgärder som främjar samarbetet och som inte fordrar några ändringar i lagstiftningen. Försöket med samarbete inom regionerna går ut på att koncentrera kommunernas näringspolitik inom en region, utveckla en regional modell för alternativen service-kommun-kärnkommun, inrätta gemensamma tjänster, använda resurser gemensamt och förenhetliga kommunala normer, utveckla den elektroniska kommunikationen gemen-

samt samt klarlägga och inleda samarbetet mellan olika funktioner inom olika förvaltningsområden.

Uppföljningen av försöket med samarbete inom regioner genomförs med hjälp av en utvärderingsundersökning och annan uppföljning av ledningsgruppen. Genom utvärderingsundersökningen utreds försökens inverkan på utformningen av samarbetet inom regionerna, deras inverkan på tjänsterna och på produktionen av dem samt på regionens utveckling, försökens inverkan på annan förvaltning samt på vilket sätt processerna framskrider i själva projektet.

Beträffande det regionala organ som skall tillsättas genom val och som utgör en central del av projektet för den ekonomiska regionen Nivala-Haapajärvi är ett separat lagförslag under beredning, vilket möjliggör inrättandet av ett dylikt organ som omfattar flera kommuner.

2. Nuläge

2.1. Regionalförvaltning

De viktigaste myndigheterna inom den statliga regionalförvaltningen är arbetskrafts- och näringscentralerna (lagen om arbetskrafts- och näringscentraler 23/1997), länsstyrelserna (länsstyrelselagen 22/1997) och de regionala miljöcentralerna (lagen om miljöförvaltningen 55/1995 och förordningen om regionala miljöcentraler 57/1995). Arbetskrafts- och näringscentralerna och länsstyrelserna är organisationer som spänner över många områden och under vilka har samlats funktioner som är underställda olika ministerier. Arbetskrafts- och näringscentralernas uppgift är att främja näringslivet och regionernas utveckling. Länsstyrelserna verkar som regionala allmänförvaltnings-, tillsyns- och säkerhetsmyndigheter. De regionala miljöcentralerna är enheter som är specialiserade på uppgifter inom sitt eget förvaltningsområde.

Inom den kommunala sektorn verkar dessutom ett stort antal samkommuner av olika slag. En del av dessa samkommuner har fastställts i lagstiftningen och en del av dem är frivilliga. De har bl.a. hand om uppgifter inom hälso- och sjukvården samt utbildning-

en på områden som består av flera kommuner. Beslutanderätten i dessa organisationer utövas av de kommuner som har grundat samkommunen. I fråga om produktionen av tjänster är den viktigaste samkommunen en samkommun för ett sådant sjukvårdsdistrikt som bildats för den specialiserade sjukvården och till vilken varje kommun skall höra med stöd av 3 § lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989).

Förbunden på landskapsnivå fungerar i landskapen som regionala utvecklingsmyndigheter och verkställare av landskapsplanläggningen samt som intressebevakare på landskapsnivå. Förbunden på landskapsnivå är tvångssamkommuner, vars lagstadgade uppgifter och behörighet har fastställts i kommunallagen (365/1995), lagen om regional utveckling (1135/1993), lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna (1353/1999) samt markanvändnings- och bygglagen (132/1999).

Arbetskrafts- och näringscentralerna sköter bl.a. sådana uppgifter i anslutning till stödandet av företag och sysselsättningen som har en tydlig beröringspunkt med kommunernas näringspolitik och det allmänna utvecklandet av kommunerna. Sysselsättningen har beröringspunkter även med det kommunala socialväsendet. Skötseln av dessa uppgifter har stor betydelse för utvecklandet av regionerna och för deras utveckling. I fråga om en del av dessa uppgifter syns verkningarna i synnerhet på områdesnivå, fastän de sköts inom regionalförvaltningen, vars verksamhetsområde är klart större än ett område.

Av länsstyrelsernas uppgifter är trafikfrågorna särskilt viktiga med tanke på utvecklandet av regionerna. Verkningarna av besluten om trafiktillstånd syns ofta enbart på regionnivå. En del av dessa beslut fattas redan av några stora städer.

2.2. Samarbetet inom en ekonomisk region

Indelningen i ekonomiska regioner grundar sig på bestämmelserna i 7 § lagen om regional utveckling och den används för inriktningen och uppföljningen av regionutvecklingsåtgärder. De ekonomiska regionerna består av olika kommuner och de bildar en

funktionell helhet, där det i allmänhet finns ett centrum och dess verksamhetsområde. Kommunerna inom en ekonomisk region hör i allmänhet till samma arbetsmarknadsområde. De ekonomiska regionernas växande betydelse syns däri att samarbetet mellan kommunerna i regel är organiserat i enlighet med indelningen i ekonomiska regioner och innehållet i detta samarbete håller på att utvidgas från näringspolitik till produktion av tjänster.

Regionaliseringen har redan för många tjänsters och arbetsmarknaders del framskridit betydligt längre än i fråga om den offentliga förvaltningens och de offentliga tjänsternas produktionsstruktur. Människorna skaffar sina tjänster i allmänhet inom en region och även arbetsplatserna finns allt oftare inom regionen och inte enbart inom hemkommunen. Det kraftigt ökade antalet bilar, de förbättrade trafikförbindelserna och datateknikens utveckling främjar för sin del regionaliseringen. De förvaltningsmässiga gränsernas betydelse i människors och företags dagliga funktioner har minskat och minskar ytterligare. När det gäller produktionen av offentliga tjänster och beslutsfattandet i anslutning därtill har utvecklingen varit långsammare.

Kommunerna har till sitt förfogande de former av samarbete som avses i kommunallagen, dvs. samkommuner och gemensamma organ. Samarbetet kan också organiseras till olika föreningar och samfund eller inofficiella möten. För skötseln av offentlighetsrättsliga uppgifter lämpar sig främst de former av samarbete som avses i kommunallagen och för produktionen av tjänster lämpar sig även olika bolag.

Samarbete i någon form mellan kommunerna förekommer inom varje ekonomisk region. I alla fall följer kommunernas regionala samarbete inte indelningen i ekonomiska regioner. Till exempel Helsingfors ekonomiska region är så stor att det inom den finns fler än ett naturligt arbetsområde för kommunerna.

Samarbetet mellan kommunerna inom en region gäller oftast näringspolitik, intressebevakning, programarbete och projekt av olika slag. Mer sällsynta områden för samarbete inom regioner är regiontrafik, avfallshantering, vatten- och värmeförsörjning, boende, datanät samt planering av markanvändning-

en. Basservice och tjänster för specialgrupper är relativt sällsynta som föremål för samarbete inom regioner.

De vanligaste formerna av samarbetsorganisation är inofficiella kommittéer, samlingsgrupper och ledningsgrupper, som inte har någon egentlig beslutanderätt i de ärenden som de behandlar. Näringspolitiken sköts rätt ofta av ett aktiebolag som kommunerna äger gemensamt och även olika avtalsmodeller används i stor utsträckning. En gemensam förening för kommunerna inom en region är också en vanlig form av organisering av samarbetet. De mest sällsynta formerna av organisering av samarbetet inom regioner är gemensamma nämnder och samkommuner enligt kommunallagen.

2.3. Bedömning av nuläget

Djupet i samarbetet inom regioner varierar mycket. Inom näringspolitiken, som är det vanligaste samlingsområdet, har vissa regioner gemensamma resurser om vilka man beslutar gemensamt. Det är dock vanligare att varje kommun har sina egna resurser och att samarbetet begränsas till gemensam planering. Ett centralt samarbete inom den offentliga serviceproduktionen är fortfarande sällsynt med tanke på samarbetet inom regioner och regionaliseringen.

Organiseringen av samarbetet inom regioner möjliggör endast sällan ett genuint gemensamt beslutsfattande, och därför måste besluten fattas av varje kommun skilt för sig. Ett samlingsorgan som skall främja koordineringen, men som saknar behörighet, stöter lätt på svårigheter när många beslutsfattare agerar inom samma område. Djupet i samarbetet blir mindre även i serviceproduktionen om man jämför med de förhållanden som råder vid gemensamt beslutsfattande. Kommunerna har ofta i samarbetet inom regioner uppfattat de gemensamma organen och i synnerhet samkommunerna som svåra organisationsformer.

Allmänt taget är samarbetet inom regionerna inte tillräckligt utvecklat, sådant det är för tillfället, då det gäller funktionernas omfattning, djup och organisation för att samarbetet skulle kunna motsvara behovet av att utveckla den offentliga förvaltningens struktur. Den

åldrande befolkningen, flyttningsrörelsen, de ökande kraven på de offentliga tjänsternas kvalitet och det ökade behovet av specialtjänster samt den offentliga ekonomins utveckling förutsätter strukturella förändringar i den offentliga förvaltningen. Den kommunala sektorn, som ansvarar för en stor del av de offentliga tjänsterna, är till sin uppbyggnad splittrad och heterogen. Den åldrande befolkningen och flyttningsrörelsen utgör särskilt stora utmaningar för kommunerna.

I lagförslaget föreslås att regionerna effektivare skall delta i statliga myndigheters beslutsfattande och i beslutsfattande inom förbunden på landskapsnivå. De statliga myndigheter som skall beröras av förfarandet är arbetskrafts- och näringscentralerna, social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, de regionala miljöcentralerna samt länsstyrelserna.

Inom social- och hälsovården innebär utvecklingsmöjligheterna och trenderna när det gäller förvaltningen och servicen bl.a. att nätverk bildas för sådan service som kräver specialkunskaper, att skillnaden mellan den specialiserade sjukvården och primärvården minskas samt att ett tillräckligt befolkningsunderlag tryggas för servicen. Speciellt inom primärvården kan samarbetet inom regioner erbjuda en framgångsrik utvecklingslinje.

Regionerna har inte någon särställning i samarbetet med statsförvaltningen. För kommunerna finns olika möjligheter att avge utlåtanden i frågor som gäller dem. Förbunden på landskapsnivå kan uttala sig i frågor som är viktiga med tanke på utvecklandet av landskapet. Det saknas dock en effektiv metod på regionnivå för beslut om prioriteringen av regioners projekt eller för övervakningen av en regions helhetsintressen. Detta leder lätt till inbördes konkurrens mellan kommunerna om statens satsningar på bekostnad av regionens helhetsintressen.

De föreslagna försöksregionerna befinner sej i olika skeden när det gäller utvecklandet av samarbetet inom regioner. Varje försöksregion har likväl planer för på vilket sätt samarbetet skall utvecklas. I planerna ingår förslag till utvecklande av det gemensamma beslutsfattandet och den gemensamma serviceproduktionen samt samarbetet på lokalnivå gemensamt med statsförvaltningen.

Inom försöksregionerna existerar delvis tydliga samarbetsorganisationer. Organisationsmetoderna är aktiebolag, förening, samkommun och inofficiella möten. När lagförslaget avlåts har inte alla försöksregioner ännu en organisation som övertar de uppgifter som skall överföras. Orsaken till detta är delvis att det först med hjälp av lagförslaget blir möjligt att inrätta ett önskat samarbetsorgan.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Syftet med lagförslaget är att främja kommunernas frivilliga samarbete inom regioner. Lagen skall å ena sidan ge samarbetet inom regioner bättre förvaltningsmässiga möjligheter än vad nu är fallet och å andra sidan skall den sporra försöksregionerna att inleda ett mer omfattande och djupare samarbete. Under beredningen av lagförslaget har man inom försöksregionerna kunnat märka en större vilja att prova sådana regionala funktioner som från början inte har ansetts vara regionala.

Ett alternativ till stora och snabba förändringar inom kommunstrukturen är ett breddat och fördjupat samarbete inom regionerna. Till följd av trycket på servicen samt andra faktorer bör man på nytt utvärdera de offentliga tjänsternas produktionsstruktur och det beslutsfattande som har samband med dem. Syftet med det breddade och fördjupade samarbetet inom regionerna är att med minsta möjliga friktion utveckla en sådan produktions- och beslutsstruktur som möjliggör tillgången på offentliga tjänster överallt, ett ändamålsenligt utvecklande av samhällsstrukturen och en fungerande näringspolitik även efter de förändringar som redan syns.

Utvecklandet av samarbetet eliminerar inte behovet av inkorporeringar och dessa kommer därför att kvarstå som en metod trots försöken. Inkorporeringarna har visat sig vara svåra att genomföra och det tar lång tid att genomföra dem, och därför är det inte möjligt att med hjälp av dem avhjälpa de problem som är förknippade med produktionen av offentliga tjänster. Problemen i sin tur beror på förändringar i befolkningsstrukturen och den offentliga ekonomins utveckling.

Genom samarbete kan man dock skapa en sådan enhetsstorlek som är tillräcklig för produktionen av de viktigaste tjänsterna så att tjänsterna skall kunna finansieras och även specialtjänster produceras.

På grundval av de erfarenheter som inhämtas från försöksregionerna tas de bästa samarbetsformerna i bruk och samarbetet inom regioner utvidgas till produktionen av service och gemensamt beslutsfattande. Genom samarbetet inom regioner är det möjligt att trygga urvalet av offentliga tjänster, tillgången på dem samt deras kvalitet och lönsamhet. Det är också möjligt att förbättra de näringspolitiska förutsättningarna, effektivisera planeringen av markanvändning, främja decentraliseringen av beslutanderätt samt stärka den kommunala självstyrelsen.

Med hjälp av den föreslagna försökslagen skall man bl.a. testa olika regionala modeller för beslutsfattandet och regional demokrati, möjligheterna för regional näringspolitik, regional planering av markanvändningen samt utvecklande av den regionala trafikförvaltningen. I försöket med samarbete inom regioner utreds och utvecklas dessutom sådana samarbetsformer och samarbetssätt inom regionerna som kan genomföras utan ändringar i lagstiftningen.

I lagförslaget skall det göras möjligt för regionerna att på ett effektivt sätt delta i de statliga regionalförvaltningsmyndigheternas beslutsfattande och i beslutsfattande inom förbunden på landskapsnivå och att kommunernas gemensamma generalplan fastställs på regionnivå. Det skall också bli möjligt att fördela samfundsskatten regionalt och att inrätta ett nytt regionalt organ som är gemensamt för kommunerna samt att överföra beslutanderätt till privata samfund eller stiftelser i vissa fall. Ingen av dessa möjligheter, med undantag för det nya gemensamma organet för kommunerna, skulle genomföras enbart med stöd av lagen, utan det behövs ett beslut av statsrådet genom vilket avtalet mellan kommunerna fastställs.

När försöken genomförs kunde man överväga om ett försök eventuellt kan genomföras regionvis samt vid behov utvidga försöken inom ramen för lagen. Med tanke på utvecklandet av samarbetet inom regioner vore det viktigt att lagstiftningen gör det möjligt

att utvidga samarbetet inom regionerna utan några nya ändringar av lagstiftningen. På detta sätt fördröjs eller avbryts processerna inte på grund av att revideringen av lagstiftningen framskrider långsamt.

Lagförslaget skall tillämpas inom de försöksregioner som statsrådet valde den 13 juni 2001. Bestämmelser om försöksregionerna skall ingå i lagförslaget. Dessutom skall statsrådet vid behov även kunna välja någon annan region att delta i försöket än en som nämns i lagförslaget.

4. Propositionens verkningar

4.1. Regionalpolitiska verkningar samt verkningar i fråga om organisation och personal

De omedelbara verkningarna av lagförslaget gäller i huvudsak försöksregionerna. Som följd av de försök som blir möjliga genom lagförslaget ökar det frivilliga samarbetet mellan kommunerna inom en region samtidigt som det fördjupas. Verkningarna kommer senare att märkas även utanför försöksregionerna. På grundval av de erfarenheter som man inhämtar av försöken kan den permanenta lagstiftningen utvecklas i en riktning som gynnar samarbetet inom regioner.

De remissförfaranden som gäller försöksregionerna och annat deltagande i beslutsfattandet ökar regionens påverkningsmöjligheter märkbart inom den statliga regionalförvaltningen. Kravet på att regionens utlåtan skall ges av kommunerna gemensamt ökar samtidigt regionens gemensamma beslutsfattande och planering avsevärt. De obligatoriska remissförfarandena och deltagandet i beredningen av beslut, vilket skulle ha stor betydelse i beslutsfattandet, kommer att i viss mån ändra även den statliga regionalförvaltningens tillvägagångssätt i en riktning som innebär ökat inflytande för regionerna. Remissförfarandena kan i vissa fall göra förvaltningsförfarandet långsammare.

När försöken genomförs ändras maktförhållandena mellan staten och kommunalförvaltningen inom försöksregionerna. Den faktiska beslutanderätten flyttas närmare medborgarna på det lokala planet. Samtidigt uppstår inom lokalförvaltningen allt starkare

helheter som på ett mera heltäckande sätt förmår ansvara för uppgiftshelheterna.

De regionala organ som börjar sköta regionala uppgifter blir tvungna att för skötseln av uppgifterna anställa tillräckligt många personer med sådan utbildning och sådana kunskaper som uppfyller de krav som uppgifterna ställer. I regionernas och kommunernas tjänst arbetar i regel redan nu sådan personal.

Lagen kommer inte att ha någon omedelbar betydande inverkan på personalen, eftersom förändringarna till sin volym är små i förhållande till helheten till följd av det begränsade tillämpningsområdet.

Lagen kommer att i viss mån öka statsrådets beslutsfattande, eftersom ibruktagandet av de möjligheter som lagen ger förutsätter beslut av statsrådet.

I de försök som lagförslaget möjliggör ändras strukturen för det kommunala beslutsfattandet. Det beslutsfattande som omfattar många kommuner ökar och däri uppstår ett demokratiskt element som är starkare än vad nu är fallet. Detta inverkar beroende på arrangemangen också på en enskild kommuns ledning.

4.2. Ekonomiska verkningar

Genomförandet av försöken orsakar inom försöksregionerna utgifter som varierar från region till region. Åtminstone en person från varje region engagerar sig i försöksprojekten på heltid och i praktiken innebär detta flera årsverken i form av olika personers arbetsinsats. Inrikesministeriet har preliminärt reserverat 2 – 3 milj. mk/år (336 000 – 504 000 euro) för förvaltningskostnaderna för och utvärderingen av projektet. Av detta belopp styrs en del till försöksregionerna för administreringen av försöken.

De samarbetsarrangemang som utgör innehållet i försöken kräver olika insatser av olika ekonomiska regioner. Inrättandet av samarbetsorgan och försöken att göra de nuvarande organen starkare kräver en del förberedande arbete. Försöksregionerna har förbundit sig vid dessa kostnader och vid det extra arbete som fordras.

För uppföljningen av försöken behövs en uppföljnings- och utvärderingsundersökning som kommer att föranleda kostnader. Dessa

kostnader täcks av anslag för inrikesministeriets förvaltningsområde. Därtill har inrikesministeriet och Finlands Kommunförbund direkt förbundit sig vid projektet med i genomsnitt 2 årsverken/år.

De omedelbara kostnaderna för att genomföra projekten i form av anskaffningar och personalkostnader föranleder försöksregionerna, inrikesministeriet och Finlands Kommunförbund utgifter till ett belopp av ca 10 milj. mk/år. Av dessa kostnader uppstår de flesta inom försöksregionerna.

Om försöksregionerna fullständigt utnyttjar de påverkningsmöjligheter som lagförslaget ger ökar detta avsevärt regionernas inflytande när det gäller att inrikta de satsningar på utvecklingen som är viktiga för dem.

5. Beredningen av propositionen

I regeringsprogrammet för statsminister Paavo Lipponens II regering konstateras att ett ökat samarbete mellan de ekonomiska regionerna stöds i syfte att tillfredsställa förändrade servicebehov, idka en framgångsrik näringspolitik samt genomföra markanvändningsplanering och miljövard. De ändringar i lagstiftningen och de finansiella mekanismerna som en utvidgning och fördjupning av det frivilliga samarbetet de ekonomiska regionerna emellan förutsätter utreds med beaktande av språkförhållandena.

Inrikesministeriet tillsatte i enlighet med regeringsprogrammet den 31 oktober 2000 ett regionstödprojekt (SEUTU) (SM0633:00/02/02/2000) för verksamhetsperioden 1.11.2000-30.6.2005.

Syftet med projektet är att stöda och främja kommunernas frivilliga samarbete inom regioner i synnerhet för att trygga tillgången och kvaliteten på offentliga tjänster, för bedrivande av en framgångsrik näringspolitik samt för att på ett effektivt sätt genomföra planeringen av markanvändningen och miljövard. I detta avseende främjas decentraliseringen av beslutanderätt och förstärkningen av den kommunala självstyrelsen. Genom de åtgärder som skall vidtas strävar man efter att trygga tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna samt jämställdheten. I projektet främjas också samarbetet mellan kommunerna och de ekonomiska regionerna

samt statliga myndigheter.

En av projektets uppgifter har varit att med beaktande av kommunernas initiativ och förslag bereda ett förslag i form av en regeringsproposition till speciallagstiftning i vilken bestäms att kommuner som deltar i ett omfattande och effektivt samarbete inom de ekonomiska regionerna i syfte att uppnå målen med detta projekt kan ges en möjlighet att göra undantag från bestämmelserna om ordnande av service och förvaltning samt att de kan ges sådan beslutanderätt som nu ankommer på statliga myndigheter och som skall utövas gemensamt.

När de ekonomiska regionerna valdes för försöket fäste man uppmärksamhet bl.a. vid förändringen i befolkningsstrukturen inom regionerna, samarbetsituationen, regionekonomin och regionernas läge. Ledningsgruppen för regionstödprojektet lade fram ett förslag till försöksregioner för inrikesministeriet.

De kommuner som hör till sådana ekonomiska regioner som vill delta i försöket med ekonomiska regioner skulle anmäla sig till inrikesministeriet senast den 16 mars 2001. Inalles 30 ekonomiska regioner anmälde sig till försöket.

Statsrådets allmänna sammanträde valde preliminärt den 13 juni 2001 de åtta ekonomiska regioner som nämns i 2 § i lagförslaget att delta i försöket med ekonomiska regioner.

Regeringens proposition har beretts vid inrikesministeriet inom ramen för regionstödprojektet. De ministerier vars förvaltningsområden lagförslaget gäller samt Finlands Kommunförbund och försöksregionerna har deltagit i beredningen. Innehållet i förslaget har beretts utgående från försöksregionernas förslag.

Utlåtanden om lagförslaget har avgivits av justitieministeriet, finansministeriet, undervisningsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, miljöministeriet, länsstyrelsen i Södra Finlands län, länsstyrelsen i Östra Finlands län, länsstyrelsen i Västra Finlands län, länsstyrelsen i Uleåborgs län, länsstyrelsen i Lapplands län, arbetskrafts- och näringscentralen i

Egentliga Finland, arbetskrafts- och näringscentralen i Södra Savolax, arbetskrafts- och näringscentralen i Tavastland, arbetskrafts- och näringscentralen i Norra Österbotten, arbetskrafts- och näringscentralen i Lappland, Sydvästra Finlands miljöcentral, Tavastlands miljöcentral, Södra Savolax miljöcentral, Norra Österbottens miljöcentral, Lapplands miljöcentral, Finlands Kommunförbund, Egentliga Finlands förbund, Tavastlands förbund, Päijät-Häme förbund, Södra Savolax landskapskommun, Norra Österbottens förbund, Lapplands förbund samt försöksregionerna. Lagförslagets och försöksprojektets mål ansågs i allmänhet vara viktiga. De tillfrågade godkände allmänt en ökning av möjligheterna att organisera samarbetet mellan kommunerna. I synnerhet de statliga myndigheterna förhöll sig kritiskt till direkt överföring av behörigheten till försöksregionerna.

Finslipningen av regeringens proposition har styrts av den arbetsgrupp för koordineringen av beredningen av lagen om försök med samarbete inom regioner som tillsattes av statsrådets kansli. I arbetsgruppen ingick företrädare för inte bara statsrådets kansli utan också för justitieministeriet, inrikesministeriet, kommunikationsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet och miljöministeriet.

Koordineringsgruppen har under finslipningen av förslaget varit i kontakt med försöksregionerna. Försöksregionerna ansåg i regel att lagförslaget var tillräckligt för att försöken skall kunna genomföras, fastän graden av bindande verkan hos utlåtandena enligt lagförslaget är mildare än vad försöksregionerna allmänt hade önskat.

6. Europeiska gemenskapens bestämmelser

Bestämmelserna i 8 § 2 mom. 1 punkten och 10 § i den föreslagna lagen medför förändringar i modellerna för administrering av de program som finansieras från strukturfonderna, och därför skall förändringarna enligt artikel 35 i den allmänna förordningen behandlas i övervakningskommittéer för programmen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1 §. *Mål.* Syftet med lagen är att göra det möjligt att ordna försök med samarbete inom regioner i syfte att inhämta erfarenheter av hur man genom att främja och stöda frivilligt samarbete mellan kommunerna inom regionerna kan trygga tillgången och kvaliteten på offentliga tjänster, förbättra förutsättningarna för näringspolitiken, effektivisera planeringen av markanvändning, stärka den kommunala självstyrelsen samt främja decentraliseringen av beslutanderätt.

Kommunerna skall trots försöksverksamheten sköta sina uppgifter i enlighet med kraven på god förvaltning. I paragrafens 2 mom. föreslås uttryckligen att det bestäms att försöken inte får äventyra tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna, rättsskyddet eller andra krav på god förvaltning.

2 §. *Tillämpningsområde.* Statsrådet har genom sitt beslut den 13 juni 2001 preliminärt till försöksregioner valt: Tavastehusregionen, till vilken hör kommunerna Hattula, Hauho, Janakkala, Kalvola, Lammi, Renko, Tavastehus och Tuulos, Lahtis stadsregion, till vilken hör kommunerna Asikkala, Hollola, Lahtis, Nastola och Orimattila, Loimaaregionen, till vilken hör kommunerna Alastaro, Aura, Karinainen, Koski Tl, Loimaa, Loimaa kommun, Marttila, Mellilä, Oripää, Pöytyä, Tarvasjoki och Yläne, Nivala-Haapajärviregionen, till vilken hör kommunerna Haapajärvi, Kärsämäki, Nivala, Pyhäjärvi och Reisjärvi, Uleåborgs stadsregion, till vilken hör kommunerna Haukipudas, Karlö, Kempele, Kiiminki, Limingo, Lumijoki, Muhos, Oulunsalo, Tyrnävä och Uleåborg, Pieksämäkiregionen, till vilken hör kommunerna Haukivuori, Jäppilä, Kangasniemi, Pieksämäki, Pieksämäki landskommun och Virtasalmi, Norra Lapplands region, till vilken hör kommunerna Enare, Sodankylä och Utsjoki, samt Åbolandsregionen, till vilken hör kommunerna Dragsfjärd, Houtskär, Iniö, Kimito, Korpo, Nagu, Pargas och Väs-

tanfjärd.

Lagförslaget skall tillämpas inom dessa regioner. Regionerna har berett sina projekt åtminstone sedan ingången av år 2001 och lagförslaget har beretts utgående från dessa förslag från regionerna.

Av de regioner som har anmält sig till försöket har de som skall föreslås bli försöksregioner i sina projekt lagt fram de mest långtgående och omfattande förslagen till försök. Försöket skall som helhet täcka näringspolitiken, basservicen, planeringen av markanvändningen och miljövärden. Dessutom skall i försöken också ingå utvecklande av den regionala demokratin och beslutsfattandet. Försöksregionerna skall på grundval av befolkningsutvecklingen, den ekonomiska situationen och den språkliga fördelningen företräda olika regioner och försöken skall täcka landets olika delar.

I paragrafens 2 mom. föreslås att statsrådet också kan välja en annan region att delta i försöket, om det är nödvändigt för att uppnå de mål med försöket som nämns i 1 § i denna lag. Statsrådets beslut skall vara ett förvaltningsbeslut över vilket besvär kan anföras. Behovet av att välja nya regioner att delta i försöket kan grunda sig på behovet av att prova sådana metoder som försöket inte ännu omfattar eller att utvidga försöket till sådana förvaltningsområden inom vilka dessa metoder inte ännu finns. När nya försöksregioner väljs bör även språkförhållandena beaktas så att regioner med olika språklig struktur blir företrädda vid försöket. Med avseende på målen med försöket vore det viktigt att tillämpningsområdet för åtgärderna vid behov kunde utvidgas redan under försöket i enlighet med lagförslaget.

3 §. *Överföring av kommuners beslutanderätt.* Utöver de möjligheter som kommunallagen ger kan beslutanderätt för en kommun som deltar i försöket med samarbete inom regioner överföras genom överensstämmande beslut av kommunernas fullmäktige till ett sådant beslutsfattande organ som avses i 4 och 5 §.

Det att beslutanderätten och uppgifterna i kommunerna inom en försöksregion blir regionala är det viktigaste innehållet i försöket och det huvudsakliga målet med regeringens proposition. Överföringen av kommunernas beslutanderätt och uppgifter till ett nytt offentlighetsrättsligt organ eller till en privaträttslig organisation underlättar ordnandet av samarbetet mellan kommunerna.

Om kommunerna inom en försöksregion tar i bruk remissförfaranden enligt denna lag behöver en statlig myndighet inte särskilt begära utlåtande av en kommun inom en försöksregion med stöd av någon annan lag.

4 §. *Överföring av beslutanderätt till ett regionalt organ.* Enligt lagförslaget kunde en kommuns beslutanderätt överföras till ett sådant offentlighetsrättsligt regionalt organ som fullmäktige i kommunerna inom en region väljer på det sätt de har överenskommit om. Det skulle vara fråga om ett organ som inte är en gemensam nämnd eller en samkommun enligt kommunallagen. I jämförelse med annat kommunalt samarbete som genomförs genom avtal är skillnaden med organet dess offentlighetsrättsliga karaktär och dess ställning som juridisk person.

I lagförslaget skall ingå bestämmelser om att medlemmarna i organet skall vara valda av fullmäktige i kommunerna inom regionen. Varje kommun inom regionen skall ha åtminstone en medlem i organet. Bestämmelsen tryggar demokratin i beslutsfattandet och varje kommuns övervakning i det regionala organet.

När organet inrättas skall kommunerna inom regionen komma överens om åtminstone organets namn, antalet medlemmar i organet och grunderna för rösträtten, på vilket sätt representationen för olika grupper som är företrädare i kommunernas fullmäktige beaktas i organets sammansättning samt organets uppgifter och behörighet så som bestäms i denna lag. Kommunerna skall också komma överens om finansieringen av organets verksamhet, ordnandet av granskning av förvaltningen och ekonomin, på vilket sätt beslut om ansvarsfrihet fattas samt på vilket sätt organet upplöses och slutredovisning görs. Bestämmelsen garanterar att de administrativa strukturerna i anslutning till det gemensamma organet är ändamålsenliga.

Enligt lagförslaget kunde ett organ förvärva rättigheter och ingå förbindelser samt vara part vid domstol eller någon annan myndighet. Bestämmelsen skall ge ett regionalt organ en tillräcklig rättslig ställning t.ex. när tjänster inom regionen ordnas eller beslut om regionens gemensamma resurser fattas.

Utgångspunkten i 4 § i förslaget skall vara att kommunerna inom en region kommer överens om saker som har samband med organets verksamhet i den utsträckning det är nödvändigt. Till den del avtal inte har ingåtts om verksamheten skall de bestämmelser i kommunallagen tillämpas som gäller samkommuner.

När det i bestämmelsen hänvisas till tillämpningen av bestämmelserna om samkommuner, skall på ett regionalt organ tillämpas bestämmelserna om kommuner på det sätt som föreskrivs i 86 § kommunallagen. De bestämmelser i kommunallagen som kunde tillämpas är således bl.a.

- 14 § om delegering av beslutanderätt
- 20 § om ordförande och vice ordförande för organet
- 29 § om information
- bestämmelserna om förtroendevaldas ställning i 5 kap.
- 6 kap. om personalen
- 7 kap. om kommunens förvaltningsförfarande
- 8 kap. om kommunens ekonomi med de undantag som gäller samkommuner
- 9 kap. om granskning av förvaltningen och ekonomin till den del avtal därom inte har ingåtts med stöd av 3 mom. 6 punkten.

Även den reglering som gäller samkommuner i 10 kap. kommunallagen om samarbete mellan kommuner och den reglering som gäller rättelseyrkande och kommunalbesvär i 11 kap. kommunallagen blir tillämpliga.

Av 10 kap. om samarbete mellan kommuner skall åtminstone 82 § kommunallagen om valbarhet till samkommunens organ och 85 § kommunallagen om framläggande av protokoll i samkommun tillämpas.

Det regionala organet skall vara ett organ på vilket inte direkt tillämpas den reglering i kommunallagen som gäller fullmäktige eller samkommunsstämma. De bestämmelser som närmast skall tillämpas är bestämmelserna om andra organ än fullmäktige och sam-

kommunsstämma i en samkommun enligt 81 § 2 mom. kommunallagen. Organets sammanträden skulle således vara offentliga endast om organet så beslutar med stöd av 57 § 3 mom. kommunallagen.

5 §. *Överföring av beslutanderätt till ett samfund eller en stiftelse.* Enligt lagförslaget kunde kommunernas beslutanderätt också överföras till sådana samfund eller stiftelser som är gemensamma för kommunerna inom en region. Dessa samfund och stiftelser har till uppgift att för kommunerna inom en region sköta de uppgifter som kan överföras och de anses ha tillräckliga förutsättningar för skötseln av uppgifterna. Enligt grundlagen förutsätter en dylik överföring av beslutanderätt att detta är nödvändigt för att uppgiften skall skötas ändamålsenligt. Överföringen får inte äventyra de grundläggande fri- och rättigheterna, rättsskyddet och andra principer för god förvaltning. I lagen skall dessutom ingå en bestämmelse om att villkoren för att beslutanderätt skall överföras är att ordnandet av försöket kräver det och att det är motiverat för att de mål som avses i 1 § kan uppnås.

Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra smidig organisering av den regionala verksamheten. Det avtal mellan kommunerna inom en försöksregion genom vilket beslutanderätt överförs träder i kraft efter det att statsrådet har fastställt det. När statsrådet fastställer avtalet skall statsrådet utöver bestämmelserna i grundlagen även beakta de omständigheter som nämns i 1 och 17 § i lagförslaget.

De personer som sköter överförda uppgifter i samfunden och stiftelserna handlar i sitt uppdrag under tjänsteansvar. När samfunden och stiftelserna sköter överförda uppgifter skall de iakttä bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966), lagen om översändande av handlingar (74/1954) och språklagen (148/1922). I fråga om offentligheten för samfundens och stiftelsernas handlingar och verksamhet gäller vid skötseln av överförda uppgifter vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Syftet med bestämmelsen skall vara att trygga rättsskyddet och god förvaltning även i samband med

en friare organisering av skötseln av uppgifterna.

6 §. *Regional fördelning av samfundsskatten.* Den regionala fördelningen av samfundsskatten skall inom en försöksregion minska kommunernas inbördes konkurrens om företagen. Samtidigt uppstår sådan regional finansiering som är kommunernas egen och kring vilken det vore naturligt att bygga upp samarbetet mellan kommunerna.

Redovisning av samfundsskatten direkt till ett regionalt organ förutsätter avtal mellan kommunerna inom en försöksregion. Avtalet träder i kraft efter det att statsrådet har fastställt det. I beslutet om fastställande skall beaktas huruvida det regionala organet är tillräcklig demokratiskt samt övriga verksamhetsbetingelser.

Kommunerna inom en försöksregion bör komma överens om huruvida hela utdelningen betalas till det regionala organet eller endast en del därav. Vid behov skall kommunerna komma överens om den procentuella andel som fördelas direkt till den ekonomiska regionen.

Den utdelning av samfundsskatten som fördelas gemensamt skall inte inverka på statsandelarna för kommunerna inom en försöksregion och inte heller på annan finansiering från staten till en kommun. Vid beskattningsförfarande skall en ekonomisk region betraktas som en sekundär skattetagare. Redovisningssystemet skall också omfatta kommunvisa uppgifter om den samfundsskatt som tillfaller kommunen och som även innehåller regionens andel. När skatten beräknas bildar den avtalade procentuella andelen av varje kommuns proportionella utdelning av samfundsskatten sammanslagen den ekonomiska regionens proportionella utdelning, med stöd av vilken den samfundsskatt som influtit redovisas till regionen. Åt varje kommun redovisas sedan ifrågavarande kommuns samfundsskatteandel, som skall vara $(100\% - x\%)$ multiplicerat med kommunens ursprungliga proportionella utdelning. I redovisningssystemet skall bevaras en kalkyl över vad som faktiskt har redovisats till kommunen.

De egentliga skattetagarna, dvs. kommunerna inom försöksregionen, skall vid tillämpningen av paragrafen bokföra även den

andel av samfundsskatten som tillfaller den ekonomiska regionen som egen inkomst. Den överförda andelen skall på motsvarande sätt bokföras som utgift för de uppgiftsområden som samarbetsorganet sköter.

I beskattningsstatistiken beräknas skatterna och styrs skattekostnaderna till kommunerna inom försöksregionen utan att den regionala andelen beaktas.

Den ekonomiska betydelsen av den regionala fördelningen av samfundsskatten för kommunerna inom försöksregionen beror på deras avtal och kan sålunda avgöras helt och hållet av kommunerna. Den regionala fördelningen av samfundsskatten är för regionens vidkommande av ekonomisk betydelse, eftersom regionerna på detta sätt får egna inkomster. Beloppet av samfundsskatten och således även beloppet av utdelningen beror på de ekonomiska konjunkturerna.

7 §. *Kommunernas gemensamma generalplan inom försöksregionen.* Kommunerna inom en försöksregion kunde komma överens om att deras gemensamma generalplan fastställs av den regionala miljöcentralen och inte av miljöministeriet. Villkoret för förfarandet är att planen har uppgjorts i enlighet med 48 § 1 mom. markanvändnings- och bygglagen. Avtalet träder i kraft efter det att statsrådet har fastställt det. Avsikten är att stärka den regionala och lokala rollen i fråga om planeringen av markanvändning samt att delegera beslutanderätten.

Genom bestämmelsen ges den regionala miljöcentralen behörighet endast när det gäller fastställandet av en sådan för kommunerna gemensam generalplan som uppgjorts i enlighet med landskapsplanen. Om en sådan för kommunerna gemensam generalplan som förts till den regionala miljöcentralen för fastställelse inte stämmer överens med landskapsplanen, skall den regionala miljöcentralen med stöd av 8 § lagen om förvaltningsförfarande överföra ärendet till den behöriga myndigheten, dvs. miljöministeriet.

Generalplaneringens viktigaste rättsverkningar är att den styr detaljplaneringen samt andra åtgärder som vidtas för ordnandet av områdesanvändningen. En generalplan med rättsverkningar inverkar t.ex. på beslutsfattande enligt miljöskyddslagen (86/2000), marktäktslagen (555/1981) och skogslagen

(1093/1996) samt på fastighetsbildningen. I 43 § markanvändnings- och bygglagen ingår bestämmelser om verkningarna av en generalplan med rättsverkningar på enskilda byggprojekt.

En generalplan som är gemensam för kommunerna och som skall fastställas av den regionala miljöcentralen skall enligt 48 § 1 mom. markanvändnings- och bygglagen vara utarbetad så att landskapsplanen tjänar till ledning för utarbetandet av den. När en generalplan som är gemensam för kommunerna fastställs gäller samma bestämmelser för den regionala miljöcentralen som för miljöministeriet.

Utarbetandet av en gemensam generalplan för kommunerna inom försöksregionen pågår för närvarande inom Uleåborgs region.

8 §. *Försöksregionens deltagande i arbetskrafts- och näringscentralens beslutsfattande.* Försöksregionerna skall kunna utarbeta en näringspolitisk utvecklingsplan i samarbete med arbetskrafts- och näringscentralerna och förbunden på landskapsnivå på ett sådant sätt att i planen beaktas landskapets samsambetsdokument och utvecklingsplanen för landskapet samt prioriteringsområdena i dem. Arbetskrafts- och näringscentralen skall beakta planen när centralen behandlar företagsstöd enligt lagen om stödjande av företagsverksamhet och investeringsstöd enligt selsättningsförordningen när det gäller sådana projekt som skall genomföras inom försöksregionen. Detta skall genomföras på ett sådant sätt att man med de företagsstöd som beviljas strävar efter att uppnå målen i utvecklingsplanen. Försöksregionen kan vid behov ge arbetskrafts- och näringscentralen ett utlåtande om de finansieringsansökningar som inkommit från regionen. Utöver detta skall den representant som kommunerna inom en försöksregion har utsett ha rätt att delta i arbetskrafts- och näringscentralernas projektarbetsgruppers arbete och föra fram regionens synpunkter i arbetsgrupperna.

För de arbetskrafts- och näringscentralers vidkommande som innefattar försöksregioner fastställs projektarbetsgruppernas sammansättning och arbetssätt så att de blir identiska. Varje försöksregion skall utse en representant till projektarbetsgruppen, i vilken alla ansökningar om företagsstöd enligt lagen om

stödande av näringsverksamhet från försöksregionen och alla ansökningar om investeringsstöd enligt sysselsättningsförordningen behandlas. I projektarbetsgruppen föredras ansökan och det därtill hörande förslaget av den som handlägger ansökan. I detta sammanhang kan medlemmarna i projektarbetsgruppen föra fram sina egna synpunkter för beslutsfattandet. I projektarbetsgruppen skall alla avdelningar vid arbetskrafts- och näringscentralen, Finnvera, Miljöcentralen, förbundet på landskapsnivå och försöksregionerna vara representerade.

9 §. *Försöksregionens deltagande i vissa av tillståndsförvaltningens beslut.* Det föreslås att försöksregionens deltagande gäller sådant beslutsfattande som rör försöksregionens interna linjetrafiktillstånd, nya taxi- och sjuktransporttillstånd vid länsstyrelserna samt sådana ärenden om tillstånd till undantag enligt markanvändnings- och bygglagen som hör till den regionala miljöcentralens behörighet samt sådana detaljförsäljningstillstånd och alkoholtillstånd enligt alkohollagen som behandlas av social- och hälsovårdens produkttillsynscentral och länsstyrelserna samt övervakningen av dessa tillstånd. Det föreslås att deltagandet grundar sig på remissförfarande. Bestämmelser om remissförfarandets bindande verkan ingår i 13 § i lagförslaget.

Av kommunerna inom försöksregionerna verkar Tavastehus, Lahtis och Uleåborg som tillståndsmyndigheter för den interna linjetrafiken. I praktiken förekommer intern linjetrafik inom en försöksregion i betydande utsträckning inom Uleåborgs stadsregion, Tavastehusregionen och Lahtis stadsregion.

Länsstyrelserna behandlar för varje kommuns del beviljandet av nya taxi- och sjuktransporttillstånd i regel en gång per år eller ännu mer sällan. Ansökningarna behandlas gemensamt och antalet tillstånd som skall beviljas är beroende av trafikbehovet. Antalet tillstånd som skall beviljas och ansökningar som skall behandlas inom försöksregionerna är i första hand beroende av vilka försöksregioner som tar i bruk överföringen av beslutanderätt och i andra hand av trafikbehovet inom dessa försöksregioner.

Bestämmelsen bildar tillsammans med de möjligheter som 11 § erbjuder en helhet som

sporrar till regionalt beslutsfattande när det gäller kollektivtrafiken. En försöksregion kan med hjälp av de möjligheter som lagförslaget erbjuder åstadkomma sådant heltäckande beslutsfattande som gäller den regionala kollektivtrafiken.

Det beslutsfattande som gäller kollektivtrafiken har en direkt och betydande inverkan på regionens förutsättningar att utvecklas.

Enligt 171 § 2 mom. markanvändnings- och bygglagen har en kommun inte befogenhet att bevilja tillstånd till undantag, om ansökan gäller uppförande av en ny byggnad på ett strandområde som saknar gällande generalplan med rättsverkningar eller detaljplan. En kommun får inte heller bevilja undantag när det är fråga om avvikelser, om de inte är ringa, från den byggrätt som angetts i detaljplanen eller avvikelse från en planbestämelse som gäller skydd av en byggnad. En kommun får inte heller bevilja undantag när det är fråga om avvikelse från ett byggförbud som beror på att en detaljplan godkänts.

Det föreslagna remissförfarandet ger regionen möjligheter att i betydande utsträckning påverka ovan nämnda tillstånd till undantag. Förutsättningen för förfarandet skall vara att kommunerna inom en försöksregion även koncentrerar annat beslutsfattande som gäller byggnadslov hos det regionala organet. Ett bindande remissförfarande sporrar kommunerna i betydande utsträckning att koncentrera administreringen av byggnadsloven.

Kommunerna har inte med stöd av den nuvarande alkohollagen (1143/1994) särdeles mycket beslutanderätt när det gäller de detaljhandelstillstånd och serveringstillstånd för alkoholdrycker som beviljas inom deras område, inte heller när det gäller övervakningen av dessa tillstånd. Enligt den förra alkohollagen gav kommunen utlåtanden i dessa ärenden. Kommunerna har inte sådana resurser att de skulle klara av att helt och hållet överta tillståndsadministreringen. Det är däremot viktigt att kommunerna skulle kunna ge utlåtande om de tillstånd som kommer att beviljas för deras områden samt om tillståndshavarnas agerande. Utlåtandets bindande verkan är viktig för att kommunerna skall engagera sig i denna verksamhet.

10 §. *Försöksregionens deltagande i beslutsfattandet inom ett förbund på land-*

skapsnivå. Enligt lagförslaget skall kommunerna inom en försöksregion kunna komma överens om att i enlighet med 13 § i lagförslaget ge bindande utlåtanden till förbunden på landskapsnivå om de finansieringsansökningar som inkommit från försöksregionen och som gäller den nationella medfinansiering som förbundet på landskapsnivå beviljar från Europeiska gemenskapens strukturfond och av motsvarande anslag i statsbudgeten.

Remissförbundets bindande verkan möjliggör inte heller en ogrundad ökning i regionens medfinansiering, eftersom det av vägande skäl är möjligt att avvika från försöksregionens utlåtande.

Avtalet mellan kommunerna inom en försöksregion föreslås träda i kraft efter det att statsrådet har fastställt avtalet. För att avtalet skall fastställas förutsätts bl.a. att kommunerna inom försöksregionen koncentrerar sina egna näringspolitiska uppgifter till regionen. Remissförbundet ökar avsevärt betydelsen av regionens egen viljetryckning och beslutsfattande när det är fråga om att utveckla regionen.

De behandlingar i övervakningskommittén som grundar sig på Europeiska gemenskapernas lagstiftning och som föranleds av lagförslaget har behandlats i punkt 6 i den allmänna motiveringen. Dessutom skall förvaltnings- och betalningsmyndigheterna för programmen godkänna de föreslagna ändringarna. Förvaltnings- och betalningsmyndigheterna för de olika programmen har fastställts i lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna.

11 §. *Plan för nivån på servicen i kollektivtrafiken inom försöksregionen.* Kommunerna inom en försöksregion kunde komma överens om att utarbeta en gemensam plan för nivån på servicen i kollektivtrafiken enligt lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991). Planen skall vara bindande för en länsstyrelse på ett sådant sätt att den skall genomföra planen när den fattar beslut om att köpa trafik och när den beviljar trafiktillstånd.

Förfarandet innebär att planeringen av trafiken och skapandet av förutsättningar för den blir smidigare inom försöksregionerna. Trafikbehoven uppstår allt som oftast inom ett område som är större än en kommun. Där-

för utgör en region en helhet som med tanke på invånarna är ändamålsenligare för planeringen och genomförandet av trafiken än en kommun.

12 §. *Försöksregionens utlåtande om statsandelen för investeringar.* Enligt lagförslaget kunde kommunerna inom en försöksregion komma överens om att ge statsandelsmyndigheten för investeringar ett gemensamt utlåtande om prioriteringen av regionens egna projekt inom social- och hälsovårdsväsendet samt undervisnings- och kulturverksamheten. Utlåtandet skall enligt 13 § i lagförslaget vara bindande. Utlåtandets bindande verkan möjliggör inte någon ökning av regionens andel genom remissförbundet.

Det avtal som gäller ibruktagandet av kommunernas remissförband föreslås träda i kraft efter det att statsrådet har fastställt avtalet. Utlåtandet ges av det gemensamma organet för kommunerna inom försöksregionen.

Förfarandet skall inom statsförvaltningen gälla länsstyrelserna och undervisningsministeriet. Avsikten är att statsstöden för investeringar inom social- och hälsovården i regel ändras till statsstöd som styrs till utvecklingsprojekt. Lagförslaget skall inte gälla det nya systemet.

Vad beträffar markbeloppet utgör statsandelarna för investeringar inte någon betydande post i kommunerna i förhållande till totalutgifterna för verksamheterna i fråga. Ett gemensamt utlåtande om prioriteringen av projekten är ägnat att öka kommunernas gemensamma beslutsfattande i fråga om viktig basservice. Utlåtandets bindande verkan är nödvändig för att sporra kommunerna till samarbete.

13 §. *Utlåtandenas och planernas bindande verkan inom försöksregionen.* Enligt lagförslaget kunde en statlig myndighet endast av vägande skäl avvika från utlåtanden och planer som avgivits med stöd av lag. Arbetskrafts- och näringscentralen och förbundet på landskapsnivå kunde fatta ett positivt finansieringsbeslut om företagsstöd, investeringsstöd eller den medfinansiering som beviljas från Europeiska gemenskapens strukturfond eller av motsvarande anslag i statsbudgeten efter försöksregionens förordande utlåtande.

Bindande remissförband kunde gälla

företagsstöd enligt lagen om stödande av näringsverksamhet, investeringsstöd enligt sysselsättningsförordningen, regionens interna trafikillstånd för personlinjetrafik, nya taxi- och sjuktransportillstånd, tillstånd till undantag enligt markanvändnings- och bygglagen, vilka gäller uppförande av en ny byggnad på ett strandområde som saknar generalplan med rättsverkningar eller detaljplan. Bindande remissförfaranden kunde också gälla sådana avvikelser från den byggrätt som anges i detaljplanen som inte är ringa, avvikelser från den planbestämmelse som gäller skydd av byggnad, avvikelser från sådant byggförbud som beror på godkännande av detaljplan, detaljhandelstillstånd och serveringstillstånd för alkoholdrycker enligt alkohollagen samt administrativa påföljder som tillämpas på giltiga tillstånd, beslut av förbundet på landskapsnivå om strukturfonden eller beslut om motsvarande medfinansiering, planen för nivån på servicen i kollektivtrafiken och statsandelarna för investeringar inom social- och hälsovårdsväsendet samt undervisnings- och kulturverksamheten.

I ett organ som ger bindande utlåtanden gäller för beslutsfattarna bestämmelserna om jäv i 10 § lagen om förvaltningsförfarande på samma sätt som när det gäller egentligt beslutsfattande. Sålunda är det inte möjligt att en representant för en enskild kommun deltar i avgivandet av utlåtandet, om det är fråga om ett ärende som är kommunens eget.

Utlåtandenas bindande verkan sträcker sig endast till den myndighet som fattar ett beslut som specificerats i lag. På detta sätt binder försöksregionens utlåtande t.ex. i frågor om företagsstöd endast arbetskrafts- och näringscentralen. Om flera finansörer deltar i samma projekt är de övriga finansörerna inte bundna av försöksregionens utlåtande.

De vägande skäl med stöd av vilka det är möjligt att avvika från ett bindande utlåtande av en försöksregion varierar från fall till fall. Om ett beslut som följer utlåtandet vore lagstridigt eller om det strider mot ett program inom Europeiska gemenskapen eller leder till en situation i fråga om finansieringen av projekt där det projekt som skall finansieras inte kan genomföras till följd av brist på annan finansiering, finns det vägande skäl av avvika från utlåtandet. Myndigheten skall för-

handla med försöksregionen om den ämnar avvika från försöksregionens bindande utlåtande. Syftet med förhandlingsförfarandet är att minska antalet situationer där det är nödvändigt att särskilt motivera avvikelser. Vid förhandlingsförfarande kunde försöksregionen ändra innehållet i sitt utlåtande.

14 §. *Plan för utvecklandet av social- och hälsovården inom försöksregionen.* Enligt paragrafen kunde kommunerna inom en försöksregion ingå avtal med stöd av vilka regionala utvecklingsplaner uppgörs för ordnandet av olika funktioner och service inom social- och hälsovården. Dessa planer kunde gälla t.ex. produktion av viss service inom socialvården gemensamt inom hela den ekonomiska regionen, regionalt samarbete inom den specialiserade sjukvården, primärvården eller socialväsendet. Planerna kunde även gälla gemensamt ordnande av sådan service inom social- och hälsovården som kräver specialkunskaper.

Det kommer att bli nödvändigt att öka det regionala samarbetet inom social- och hälsovården, t.ex. för att trygga ett tillräckligt befolkningsunderlag i fråga om servicen inom primärvården, till följd av förändringarna i migrationen och befolknings- och åldersstrukturen. I det mål- och verksamhetsprogram för social- och hälsovården som godkändes av statsrådet för åren 2000-2003 och som överensstämmer med lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) ingår ett mål som gäller utnyttjandet av samarbete inom ett område eller en region. Enligt detta mål grundar sig ordnandet och produktionen av sådan service som kräver specialkunskaper, dvs. service inom familje- och rådgivningsbyråverksamheten, barnskyddet, handikappvården, missbrukarvården, specialdagvården och den specialiserade sjukvården, på samarbete inom en region eller ett mer omfattande område bland kommuner, organisationer och andra aktörer i de flesta kommuner. En del av servicen kräver ett befolkningsunderlag som omfattar hela landet.

Målet är att stöda samarbets- och utvecklingsprojekt inom ett område eller en region. Verkställandet av regionala utvecklingsplaner kunde inom ramen för till buds stående resurser stödas genom ett anslag som social-

och hälsovårdsministeriet särskilt har reserverat för detta ändamål. I budgeten för 2002 har anslag reserverats för inledandet av nya regionala utvecklingsprojekt och utvecklingsförsök med servicesystemet inom hälso- och sjukvården.

15 §. *Avgivande av utlåtande i ett ärende som är anhängigt vid en statlig myndighet.* Enligt lagförslaget kunde kommunerna inom en försöksregion komma överens om att utöver övriga remissförfaranden enligt lagförslaget avge ett gemensamt utlåtande till de statliga regional- och lokalförvaltningsmyndigheterna om sina planer och beslut som är betydande med tanke på utvecklandet av regionen samt om finansieringen av dem. En statlig myndighet kunde med fog avvika från ett utlåtande efter att ha förhandlat med försöksregionen.

Remissförfarandet föreslås gälla de regional- och lokalmyndigheter som omfattas av statens budgetekonomi. Till dessa räknas åtminstone häradssämbetena, olika ämbetsverk inom häradena, arbetskraftsbyråerna, länsstyrelserna, arbetskrafts- och näringscentralerna, miljöcentralerna, vägdistrikten, nödcentralerna, lantmäteribyråerna, sjöfartsdistrikten, tulldistrikten och skattebyråerna.

Efter det att en försöksregion har tagit remissförfarandet i bruk skall myndigheterna begära utlåtande av regionen. Remissförfarandena kunde gälla ärenden som är viktiga med tanke på utvecklandet av regionen. Till dessa ärenden kunde åtminstone hänföras frågor som ansluter sig till utbudet av service vid ämbetsverken, t.ex. filialer som skall stängas eller öppnas, utbudet av service som skall ökas eller minskas samt andra beslut som tydligt påverkar tillgången på service inom regionen. Statliga projekt som avser byggande, trafik och utvecklande av utbildningen samt för regionen omfattande projekt som ansluter sig till stödandet av näringar kunde vara föremål för en försöksregions utlåtande.

16 §. *Försöksregionens organ.* Det föreslås att det gemensamma organet för kommunerna inom en försöksregion godkänner de näringspolitiska planerna, planerna för nivån på servicen i kollektivtrafiken och planerna för utvecklande av social- och hälsovården inom försöksregionen. Det föreslås vidare att det

gemensamma organet för kommunerna inom en försöksregion ger utlåtanden om beslut om företagsstöd, beslut om investeringsstöd, trafikillståndsärenden, tillstånd till undantag för byggande, finansieringsbeslut av förbund på landskapsnivå samt statsandelar för investeringar inom social- och hälsovården samt undervisnings- och kulturverksamheten. Organet kunde vara ett sådant som avses i 10 kap. i kommunallagen eller ett gemensamt organ som avses i 4 eller 5 § i detta lagförslag.

Om ett utlåtande ges eller en plan godkänns av ett sådant privaträttsligt organ som avses i 5 §, tillämpas på detta organ och på dess anställda bestämmelserna i 5 § 2 mom. Detta tryggar sådana tillvägagångssätt som överensstämmer med god förvaltning när det gäller att ge utlåtanden och godkänna planer.

17 §. *Statsrådets behörighet.* Enligt lagförslaget skall statsrådet fastställa de avtal mellan kommunerna inom försöksregionerna som gäller överföring av beslutanderätt till samfund eller stiftelser, regional fördelning av samfundsskatten, utarbetande av gemensam generalplan, deltagande i arbetskrafts- och näringscentralens, den regionala miljöcentralens och länsstyrelsens beslutsfattande samt i beslutsfattandet inom förbundet på landskapsnivå. Statsrådet skall vidare fastställa avtal som gäller utarbetandet av en gemensam plan för nivån på servicen i kollektivtrafiken samt avgivande av försöksregionens utlåtande om statsandelar för investeringar inom social- och hälsovården samt undervisnings- och kulturverksamheten. Även kommunernas avtal enligt 15 § skall fastställas genom statsrådets beslut. Statsrådet kunde genom ett förvaltningsbeslut över vilket besvär kan anföras fastställa avtalet eller låta bli att fastställa det.

När avtalet skall fastställas beaktar statsrådet avtalets främjande inverkan på samarbetet mellan kommunerna, resurserna som använts för den verksamhet som avses i avtalet, personalen och personalens sakkunskap i de uppgifter som planerats för personalen, arrangemangen med organets beslutsfattande samt medborgarnas möjlighet att delta i beslutsfattandet. För att avtalet skall fastställas förutsätts att kommunerna inom försöksregionen överför till försöksregionen sina egna

uppgifter som ansluter sig till de remissförfaranden som skall tas i bruk.

18 §. *Tillämpning av annan lagstiftning.* Enligt lagförslaget tillämpas på en sådan organisation som med stöd av denna lag har tilldelats uppgifter, utöver det som bestäms i 5 §, vad som i övrigt bestäms om den myndighet som sköter dessa uppgifter och om sökande av ändring i dess beslut. Eftersom lagförslaget möjliggör överföring av enbart kommunernas uppgifter, gäller för sökande av ändring i ett regionalt organs beslut samma bestämmelser som för kommunernas organ.

Sådan lagstiftning som skall tillämpas när bindande utlåtanden ges och planer godkänns är åtminstone lagen om stödande av näringsverksamhet (1068/2000), sysselsättningslagen (275/1987) och sysselsättningsförordningen (1363/1997), markanvändnings- och bygglagen, lagen om den nationella förvaltningen av programmen för strukturfonderna samt lagen och förordningen (666/1994) om tillståndspliktig persontrafik på väg.

19 §. *Inrikesministeriets uppföljningsansvar.* Enligt lagförslaget skall inrikesministeriet följa upp försöket med samarbete inom regioner. De regioner som deltar i försöket är skyldiga att ge inrikesministeriet alla uppgifter som är nödvändiga vid uppföljningen och utvärderingen av försöket.

Inrikesministeriet låter utföra en uppföljningsundersökning av försöksprojektet. Uppgifterna i uppföljningsundersökningen används för utvärderingen av försöket med ekonomiska regioner och av hela projektet. Syftet med utvärderingen är att sprida ut den praxis som bäst lämpar sig för alla regioners behov. Överföring av de tillvägagångssätt som försökslagstiftningen möjliggör så att de blir en del av den permanenta lagstiftningen kan i sinom tid utvärderas med stöd av undersökningen och annan uppföljning som styrgruppen för projektet ordnat.

20 §. *Övergångsbestämmelser.* Enligt övergångsbestämmelserna kunde denna lag och avtal som ingåtts med stöd av den tillämpas på ärenden som anhängiggörs efter det att avtalen har trätt i kraft. På detta sätt vet man genast från början i fråga om ett förvaltningsärende som gäller försöksregionen hur behandlingen av ärendet framskrider.

Lagen skall inte inverka på behandlingen av de ärenden som är anhängiga när lagen och avtalen träder i kraft.

Tillämpningen av sådana avtal mellan kommunerna inom försöksregionerna som fastställts med stöd av denna lag upphör senast när lagen upphör att gälla. I detta fall upphör avtalets bindande verkan i sådana oavgjorda ärenden i vilka en plan enligt denna lag har fastställts eller utlåtande har avgetts.

2. Ikraftträdande

Lagförslaget föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen skall vara i kraft till och med den 31 december 2005. Det föreslås att lagens 6 § som gäller fördelning av samfundsskatten träder i kraft först den 1 januari 2003 för att det skall finnas tid att upprätta den tekniska beredskap som ansluter sig till förfarandet.

3. Lagstiftningsordning

Allmänt

Lagförslaget skall till följd av dess regionalt avgränsade tillämpningsområde bedömas utgående från den jämställdhetsprincip som avses i 6 § 1 mom. grundlagen. I förslaget ingår bestämmelser som har betydelse för den kommunala självstyrelsen. Bestämmelsen i lagförslaget om överföring av en offentlig förvaltningsuppgift till någon annan än en myndighet skall likaså ses över ur lagstiftningsordningens synvinkel.

Jämställdhetsprincipen

Lagförslaget är med tanke på jämställdheten betydelsefullt, eftersom den lag som skall stiftas är en försökslag som är i kraft under en viss tid och som tillämpas endast på vissa områden som särskilt anges i lag. Ett arrangemang av detta slag innebär i princip ett undantag från den jämställdhet som garanteras i 6 § 1 mom. grundlagen. Grundlagsutskottet anser likväl i sitt utlåtande att jämställdhetsprincipen inte kan leda till alltför strama gränser för lagstiftarens prövning när man ef-

tersträvar en sådan reglering som den rådande samhällsutvecklingen fordrar. Grundlagsutskottets nämnda utlåtande (GrUU 19/1997 rd) gäller två regionalt avgränsade experimentlagar. Utskottet hänvisade till den praxis som föregick revisionen av de grundläggande fri- och rättigheterna, enligt vilken likställhetsprincipen inte kan medföra några strikta gränser för lagstiftarens prövning vid strävandena att få till stånd sådana regleringar som samhällsutvecklingen för tillfället kräver. Avsikten var enligt utskottets uppfattning inte att ändra denna tolkningspraxis i samband med revideringen. Enligt utskottet kan ett försök som skall ge uppgifter och erfarenheter om vissa planerade reformers konsekvenser åtminstone inom vissa gränser utgöra en sådan godtagbar motivering att det är möjligt att i regionalt hänseende pruta på den formella likställdheten. Å andra sidan måste den i samband med reformen av de grundläggande rättigheterna understrukna omständigheten beakta att det skall stadgas genom lag om anlåtande av de grundläggande rättigheterna.

Syftet med lagförslaget är att genom försök främja och stöda kommunernas frivilliga samarbete inom regioner. Det finns ett betydelsefullt samhälleligt behov av att samarbetet inom regioner främjas och stöds. Försöket har sin tyngdpunkt förlagd till omorganiseringen av den administrativa behörigheten i fråga om beslutsfattandet. Eftersom de materiella förutsättningarna för beslutsfattandet inte ändras utan bibehålls oförändrade oberoende av om en viss kommun deltar eller inte deltar i det försök som avses i propositionsutkastet, leder tillämpningen av den föreslagna lagen inte till någon konflikt med jämställdhetsbestämmelsen i grundlagen. I lagförslagets 1 § 2 mom. skall dessutom ingå en uttrycklig bestämmelse om att försöken inte får äventyra tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna, rättsskyddet eller andra krav på god förvaltning.

I lagen om försök med obrutna servicekedjor inom social- och hälsovården och om försök med socialförsäkringskort (811/2000) ingår bestämmelser om regionala försök inom social- och hälsovården i samma lagstiftningsordning som i fråga om en vanlig lag.

I lagförslagets 2 § 1 mom. föreskrivs direkt

i vilka kommuner försöket verkställs.

Enligt 2 mom. i paragrafen kunde statsrådet även välja en annan region att delta i försöket om det är nödvändigt för att målen med försöket skall uppnås. Statsrådet skall även beakta språkförhållandena på det sätt som anges i 2 mom. Det beslutsfattande som gäller statsrådets val är således bundet till kriterier som exakt anges i lag. Statsrådets beslut skulle vara ett förvaltningsbeslut över vilket besvär kan anföras särskilt. Lagförslaget uppfyller även till denna del de grunder som är godtagbara med tanke på systemet med grundläggande fri- och rättigheter (se GrUU 32/2001 rd). Arrangemanget motsvarar även till sina grunder den lösning som genomfördes i det regionala försök inom social- och hälsovården till vilket hänvisas ovan.

Kommunal självstyrelse

Lagförslaget är viktigt även med tanke på den kommunala självstyrelse som garanteras i grundlagen. Enligt 1 § i den föreslagna lagen är ett av syftena att stärka den kommunala självstyrelsen. Enligt 121 § 2 mom. grundlagen skall bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om uppgifter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag. Grundlagens 121 § har även ansetts gälla samkommuner (se GrUU 14/1999 rd).

Enligt lagförslaget är innehållet i försöket sådant att beslutanderätten i en kommun inom en försöksregion (3 §) kan överföras till ett organ som är gemensamt för försöksregionen.

Det organ som är gemensamt för försöksregionen skall kunna ge ett utlåtande om ett ärende som hänförs till en statlig myndighets behörighet (8, 9 och 12 §) samt om ett ärende som hänförs till behörigheten för ett förbund på landskapsnivå (10 §). Den myndighet som fattar beslut om ovan nämnda utlåtande får avvika från utlåtandet endast av vägande skäl. Försöksregionens gemensamma organ skall kunna utarbeta en plan för de ärenden som anges i lag (8, 11 och 15 §). Undantag från den plan som avses i 8 och 11 § kan göras endast av vägande skäl. Kommunerna inom försöksregionen kunde dessutom komma överens om att en statlig regional- eller

lokalförvaltningsmyndighet skall begära ett utlåtande av försöksregionens gemensamma organ (14 §).

De uppgifter som enligt förslaget kunde överföras till organ inom en region eller om vilka organen ger utlåtande eller för vars skötsel de utarbetar en plan skall noggrant specificeras i den föreslagna lagen. Enligt lagförslaget skall kommunerna inom en försöksregion komma överens om att försöksregionens gemensamma organ kan utöva den i lag specificerade befogenheten. En försökslag utgör således specialreglering som gäller behörigheten i relation till den materiella lag som annars reglerar ärendet. I lagen skall dessutom noggrant specificeras de regioner och kommuner som kan beröras av överföringen av uppgifter. Beslutet enligt lagförslaget är överensstämmande med de grundläggande utgångspunkterna för den kommunala självstyrelsen (se GrUU 12/1989 rd).

Statsrådet skall garanteras möjlighet att övervaka innehållet i dessa avtal för att å ena sidan trygga tillräcklig sakkunskap när det gäller skötseln av de funktioner som ansluter sig till försöket. Å andra sidan skall den interna enhetligheten i försöket tryggas. I 17 § i lagförslaget föreslås med anledning av detta att statsrådet fastställer de avtal som kommunerna ingår. I 17 § 2 mom. i lagförslaget skall föreskrivas om de villkor som statsrådet måste beakta när avtal fastställs. Statsrådets beslut är ett förvaltningsbeslut över vilket besvär kan anföras (se GrUU 32/2001 rd).

De i lagen föreslagna befogenheterna kunde ges till det regionala organ som avses i 4 § i lagförslaget. Kommunerna kunde genom ett avtal, som kommunernas fullmäktige godkänner, överföra beslutanderätt till ett offentligt regionalt organ. Fullmäktige skall välja organets medlemmar, och det skall finnas minst en medlem från varje kommun inom regionen. Även i övrigt skall kommunerna komma överens om organets organisation och uppgifter. Ett organ av denna typ skall vara ett sådant frivilligt samarbetsorgan för kommunerna som inte i fråga om organisationen avviker särdeles mycket från traditionellt samarbete mellan kommunerna, vilket regleras i 10 kap. i kommunallagen. Regleringssättet bryter inte mot de grundläggande kännetecknen för kommuners självsty-

relse.

Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter till andra än myndigheter

Enligt 5 § i lagförslaget kunde kommunerna inom en försöksregion komma överens om att överföra beslutanderätt till privata samfund eller stiftelser. Enligt 16 § i lagförslaget kunde privata samfund eller stiftelser ge de utlåtanden och fastställa de planer som avses i lagen. Utlåtandena är olika i fråga om sin rättsliga ståndpunkt.

Utlåtandena och planerna enligt 8-12 § i lagförslaget föreslås vara s.k. bindande utlåtanden. Det är möjligt att avvika från dem endast av vägande skäl. Om en statlig myndighet ämnar avvika från ett utlåtande enligt 14 § i lagförslaget måste den motivera detta efter att först ha förhandlat om saken tillsammans med försöksregionen. Även när det gäller remissförfarandet sker beslutsfattandet inom ramen för de villkor som uppställts i lag i fråga.

Enligt 124 § grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och om det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Med offentlig förvaltningsuppgift hänvisas till en rätt omfattande helhet av förvaltningsuppgifter till vilken hör uppgifter som t.ex. ansluter sig till genomförandet av lagar samt till uppgifter som har samband med beslutsfattande som gäller privatpersoners rättigheter, skyldigheter och fördelar (RP 1/1998 s. 179, GrUB 10/1998 s. 35). Den kommunala beslutanderätt som i lagförslaget föreslås bli överförd är utövning av offentlig makt i den mening som avses i 124 § grundlagen. Privata samfunds eller stiftelsers utlåtanden som hänförs till vardera gruppen har en viktig betydelse ur försökets synvinkel, eftersom den behöriga myndigheten inte kan avgöra ärendet innan den har fått ett utlåtande. Om en myndighet ämnar avvika från ett utlåtande måste den i vardera fallet förhandla med den

som har avgivit utlåtandet. Även när privata samfund och stiftelser avger utlåtanden eller fastställer planer utövar de offentlig makt i den mening som avses i 124 § grundlagen (se GrUU 40/2000 rd).

I 10 kap. i kommunallagen bestäms om kommunernas offentligrättsliga samarbete. Till de samarbetsformer som avses i kommunallagen hänförs avtalssamarbete (76 § 2 mom. kommunallagen), samkommun (76 § 2 mom. kommunallagen), gemensam tjänst (76 § 3 mom. kommunallagen) och gemensamt organ (77 § kommunallagen). Utöver detta är de vanligaste formerna av samarbetsorganisation inofficiella kommittéer, arbetsgrupper och ledningsgrupper, som inte har någon egentlig beslutanderätt i de ärenden som de behandlar. Näringspolitiken sköts relativt ofta av ett aktiebolag som kommunerna äger gemensamt och även olika avtalsmodeller används i stor utsträckning. En gemensam förening för kommunerna inom en region är också en allmän form av samarbetsorganisation. Utvecklings- och företagsservicebolagen är ofta företag som är gemensamma för kommunerna och näringslivet. Eftersom kommunernas gemensamma uppgifter i praktiken i stor utsträckning sköts på annat sätt än så som föreskrivs i 10 kap. kommunallagen, behövs samarbete av detta slag för att komplettera samarbetsformerna i kommunallagen. Det är således nödvändigt att överföra föreslagen behörighet till de privata samfund eller stiftelser som avses i lagförslaget 6 § för att uppgifterna skall skötas ändamålsenligt.

Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter till andra än myndigheter får inte äventyra de grundläggande fri- och rättigheterna, rättsskyddet eller andra krav på god förvaltning. I grundlagsutskottets vedertagna praxis (t.ex. GrUB 10/1998 rd) anförts att till den del ett förvaltningsuppdrag inom ramen för paragrafen kan innebära utövning av offentlig makt är det särskilt viktigt att säkerställa att den som utövar offentlig makt är tjänsteman i den mening som avses i strafflagen. I lagför-

slagets 5 § skall uttryckligen bestämmas att de personer som sköter uppgifter som överförs handlar under tjänstemannaansvar.

Grundlagsutskottet har enligt sin vedertagna praxis understrukit betydelsen av att rätts-säkerheten och god förvaltningssed säkerställs genom bestämmelser när förvaltningsuppgifter förs över på andra än myndigheter (GrUU 23/2000 rd, GrUU 43/2000 rd och GrUB 10/1998 rd). I lagförslaget 5 § har kravet beaktats. När samfund och stiftelser sköter överförda uppgifter skall de iakttas vad som bestäms i lagen om förvaltningsförfarande, lagen om delgivning i förvaltningsärenden, lagen om översändande av handlingar och språklagen. I fråga om offentligheten för samfunds och stiftelsers handlingar och verksamhet gäller vid skötseln av överförda uppgifter vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Uppgifter som omfattar betydande utövning av offentlig makt kan överföras endast till myndigheter. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till ny Regeringsform för Finland konstateras att såsom betydande utövning av offentlig makt skall enligt bestämmelsen anses t.ex. sådan rätt som grundar sig på självständig prövning att använda maktmedel eller att annars på ett betydande sätt göra ingrepp i en individs grundläggande fri- och rättigheter. När det gäller att överföra föreslagen behörighet till sådana privata samfund och stiftelser som avses i 5 § i lagförslaget är det inte fråga om uppgifter som omfattar sådan betydande utövning av offentlig makt som avses i grundlagen.

På grundval av det ovan anförda anser regeringen att lagförslaget kan behandlas i normal lagstiftningsordning. Eftersom lagförslaget till många delar anknyter till grundlagen, föreslår regeringen att riksdagen överväger om grundlagsutskottets utlåtande om saken bör inhämtas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om försök med samarbete inom regioner

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Mål

I syfte att inhämta erfarenheter av hur man genom frivilligt samarbete mellan kommunerna inom en region kan trygga tillgången och kvaliteten på offentliga tjänster, förbättra förutsättningarna för näringspolitiken, utveckla den regionala samhällsstrukturen samt stärka den kommunala självstyrelsen och främja decentraliseringen av beslutanderätten ordnas försök med samarbete inom regioner enligt vad som bestäms i denna lag.

Försöken får inte äventyra tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna, rättskyddet eller övriga krav på god förvaltning.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inom följande regioner (*försöksregioner*):

1) Tavastehusregionen, till vilken hör kommunerna Hattula, Hauho, Janakkala, Kalvola, Lammi, Renko, Tavastehus och Tuulos,

2) Lahtis stadsregion, till vilken hör kommunerna Asikkala, Hollola, Lahtis, Nastola och Orimattila,

3) Loimaaregionen, till vilken hör kommunerna Alastaro, Aura, Karinainen, Koski Tl, Loimaa, Loimaa kommun, Marttila, Mellilä, Oripää, Pöytyä, Tarvasjoki och Yläne,

4) Nivala-Haapajärviregionen, till vilken hör kommunerna Haapajärvi, Kärsämäki,

Nivala, Pyhäjärvi och Reisjärvi,

5) Uleåborgs region, till vilken hör kommunerna Haukipudas, Karlö, Kempele, Kii-minki, Limingo, Lumijoki, Muhos, Oulunsalo, Tyrnävä och Uleåborg,

6) Pieksämäkiregionen, till vilken hör kommunerna Haukivuori, Jäppilä, Kangasniemi, Pieksämäki, Pieksämäki landskommun och Virtasalmi,

7) Norra Lapplands region, till vilken hör kommunerna Enare, Sodankylä och Utsjoki, samt

8) Åbolandsregionen, till vilken hör kommunerna Dragsfjärd, Houtskär, Iniö, Kimito, Korpo, Nagu, Pargas och Västanfjärd.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. kan statsrådet också välja en annan region att delta i försöket, om det behövs för att de mål med försöket som nämns i 1 mom. skall uppnås. När försöksregioner väljs bör även språkförhållandena beaktas så att regioner med olika språklig struktur blir företrädda vid försöket.

3 §

Överföring av kommuners beslutanderätt

Beslutanderätten för en kommun inom en försöksregion kan överföras på det sätt som avses i 4 och 5 §.

4 §

Överföring av beslutanderätt till ett regionalt organ

Den kommunala beslutanderätt som avses i

denna lag kan överföras till ett sådant offentligt regionalt organ inom en försöksregion som fullmäktige i kommunerna inom regionen väljer på det sätt som de har kommit överens om.

Medlemmarna i organet skall vara valda av fullmäktige i kommunerna inom försöksregionen. Varje kommun skall ha åtminstone en medlem i organet.

Kommunerna inom försöksregionen skall åtminstone avtala om

- 1) organets namn,
- 2) antalet medlemmar i organet och grunderna för rösträtten,
- 3) på vilket sätt representationen för olika grupper som är företrädda i kommunernas fullmäktige beaktas i organets sammansättning,
- 4) organets uppgifter och behörighet,
- 5) finansieringen av organets verksamhet,
- 6) ordnandet av granskning av förvaltningen och ekonomin,
- 7) på vilket sätt beslut om ansvarsfrihet fattas, samt
- 8) på vilket sätt organet upplöses och slutredovisning görs.

I övrigt gäller i fråga om organet i tillämpliga delar vad som bestäms om samkommuner i kommunallagen (365/1995).

5 §

Överföring av beslutanderätt till ett samfund eller en stiftelse

Om ordnandet av försöket förutsätter det och om det är motiverat för att det mål som nämns i 1 § skall uppnås, kan kommunerna inom försöksregionen komma överens om överföring av beslutanderätt till ett sådant samfund eller en sådan stiftelse som har till uppgift att för kommunerna inom försöksregionen sköta de uppgifter som kan överföras. För att beslutanderätt skall kunna överföras förutsätts att kommunerna inom försöksregionen utövar beslutanderätt i samfundet eller stiftelsen och att samfundet eller stiftelsen har en tillräcklig och kompetent personal samt övriga förutsättningar att sköta uppgifterna.

De personer som sköter överförda uppgifter inom samfundet eller stiftelsen handlar i sitt

uppdrag under tjänsteansvar. När de samfund och stiftelser som avses i 1 mom. sköter överförda uppgifter skall de iaktta bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966), lagen om översändande av handlingar (74/1954) och språklagen (148/1922). I fråga om offentligheten för de i 1 mom. avsedda samfundens och stiftelsernas handlingar och verksamhet gäller vid skötseln av överförda uppgifter vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

6 §

Regional fördelning av samfundsskatten

Kommunerna inom försöksregionen kan komma överens om att deras utdelning av den samfundsskatt som avses i 13 och 14 § lagen om skatteredovisning (532/1998) helt eller delvis betalas till ett sådant gemensamt organ för försöksregionen som avses i 10 kap. kommunallagen eller till ett regionalt organ som avses i 4 § i denna lag.

Försöksregionens utdelning av samfundsskatten fås genom att addera den enligt lagen om skatteredovisning beräknade utdelningen av samfundsskatten för kommunerna inom försöksregionen. Den regionala fördelningen av utdelningen av samfundsskatten påverkar inte den utjämning av statsandelarna som baserar sig på kommunernas skatteinkomster, beräkningen av skattestatistik eller styrningen av beskattningskostnaderna. Kommunerna inom försöksregionen skall också komma överens om bokföringen av den samfundsskatt som fördelas inom försöksregionen.

7 §

Kommunernas gemensamma generalplan inom försöksregionen

Kommunerna inom försöksregionen kan komma överens om att deras gemensamma generalplan, som har utarbetats i enlighet med 48 § 1 mom. markanvändnings- och bygglagen (132/1999), förs till den regionala miljöcentralen för fastställelse.

8 §

Försöksregionens deltagande i arbetskrafts- och näringscentralens beslutsfattande

Kommunerna inom försöksregionen kan komma överens om att utarbeta en näringspolitisk utvecklingsplan för försöksregionen. Utvecklingsplanen skall utarbetas på ett sådant sätt att den beaktar landskapets samarbetsdokument och det regionala utvecklingsprogrammet samt prioritetområdena i dem. Försöksregionen kan efter att ha utarbetat en näringspolitisk utvecklingsplan ge arbetskrafts- och näringscentralen ett utlåtande om de finansieringsansökningar som avses i 2 mom. och som inkommit från regionen.

Det i 1 mom. föreskrivna förfarandet med utlåtande tillämpas:

1) vid behandlingen av företagsstöd som avses i lagen om stödande av företagsverksamhet (1068/2000) eller när utlåtan om företagsstöden ges handels- och industriministeriet i fråga om sådana företagsstöd som handels- och industriministeriet beslutar om, och

2) vid behandlingen av investeringsunderstöd enligt sysselsättningsförordningen (1363/1997).

En representant som utsetts av kommunerna inom försöksregionen har rätt att delta i behandlingen av ärenden som avses i 2 mom. vid arbetskrafts- och näringscentralen.

9 §

Försöksregionens deltagande i vissa av tillståndsförvaltningens beslut

Kommunerna inom försöksregionen kan komma överens om att de ger utlåtande i följande ärenden:

1) trafiktillstånd enligt lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991) för linjetrafik som bedrivs enbart inom försöksregionens område samt nya taxi- och sjuktransporttillstånd som beviljas inom försöksregionen,

2) tillstånd till undantag enligt 171 § 2 mom. markanvändnings- och bygglagen, och

3) detaljhandelstillstånd och serveringstillstånd för alkoholdrycker enligt alkohollagen

(1143/1994), vilka beviljas inom försöksregionen, samt administrativa påföljder som tillämpas på gällande tillstånd.

10 §

Försöksregionens deltagande i beslutsfattandet inom ett förbund på landskapsnivå

Kommunerna inom försöksregionen kan komma överens om att ge utlåtande om sådana finansieringsansökningar som inkommit till förbundet på landskapsnivå från försöksregionen och som gäller sådan nationell medfinansiering som förbundet på landskapsnivå beviljar från Europeiska gemenskapens strukturfond och av motsvarande anslag i statsbudgeten.

11 §

Plan för nivån på servicen i kollektivtrafiken inom försöksregionen

Kommunerna inom försöksregionen kan komma överens om att utarbeta en gemensam plan enligt 3 § 3 mom. lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991) för nivån på servicen i kollektivtrafiken.

12 §

Försöksregionens utlåtande om statsandelen för investeringar

Kommunerna inom försöksregionen kan komma överens om att de ger ett gemensamt utlåtande om prioriteringen av regionens projekt till de statsandelsmyndigheter som handhar ärenden gällande investeringar inom social- och hälsovårdsväsendet samt undervisnings- och kulturverksamheten.

13 §

Utlåtandenas och planernas bindande verkan inom försöksregionen

Den beslutsfattande myndigheten kan avvika från försöksregionens som avses i 8 – 12 § avsedda plan eller utlåtande endast av vägande skäl. Villkoret för ett positivt finansie-

ringsbeslut som avses i 8 § 2 mom. och 10 § är ett förordande utlåtande av försöksregionen.

Den behöriga myndigheten fattar beslut i ärendet efter att ha fått försöksregionens utlåtande.

Myndigheten skall före beslutsfattandet förhandla med försöksregionen om den har för avsikt att avvika från utlåtandet.

14 §

Plan för utvecklandet av social- och hälsovården inom försöksregionen

Kommunerna inom försöksregionen kan komma överens om att utarbeta sådana utvecklingsplaner för ordnandet av verksamhet eller service inom social- och hälsovården vars verkställighet eller genomförande social- och hälsovårdsministeriet beaktar när det beviljar stöd inom ramen för till buds stående medel för utvecklings- och försöksprojekt inom social- och hälsovården.

15 §

Avgivande av utlåtande i ett ärende som är anhängigt vid en statlig myndighet

Utöver vad som föreskrivs i denna lag kan kommunerna inom försöksregionen komma överens om att en myndighet inom den statliga regional- och lokalförvaltningen skall begära utlåtande av försöksregionen om sådana planer och beslut som är betydande med tanke på utvecklandet av regionen samt om finansieringen av planerna och besluten. Utlåtandet skall beaktas i beslutsfattandet och i den övriga verksamheten. Om en statlig myndighet har för avsikt att avvika från ett utlåtande skall den motivera detta efter att först ha förhandlat med försöksregionen.

16 §

Försöksregionens organ

Ett sådant gemensamt organ för kommunerna inom försöksregionen som avses i 10 kap. kommunallagen eller i 4 eller 5 § i denna lag avger de utlåtanden och godkänner de

planer som avses i 8 – 12 och 14 – 15 § i denna lag.

Om ett organ som avses i 5 § avger ett utlåtande eller godkänner en plan, tillämpas på de organ och personer som avger utlåtandet eller fastställer planen vad som föreskrivs i 5 § 2 mom.

17 §

Statsrådets behörighet

Statsrådet fastställer de avtal som avses i 5-12 och 15 § och som ingåtts av kommunerna för försöksregionerna.

När ett avtal fastställs skall avtalets främjande inverkan på samarbetet mellan kommunerna, de resurser som anvisas för den verksamhet som avses i avtalet, personalen och personalens sakkunskap i de uppgifter som planerats för personalen, arrangemangen för organets beslutsfattande och medborgarnas möjligheter att delta i beslutsfattandet beaktas. Ett villkor för att avtalet skall fastställas är att kommunerna överför sina egna uppgifter som sammanhänger med uppgiftsområdet i fråga till försöksregionen.

18 §

Tillämpning av annan lagstiftning

På en myndighet, ett samfund eller en stiftelse som med stöd av denna lag har tilldelats uppgifter tillämpas vad som i övrigt bestäms om den myndighet som sköter dessa uppgifter och om sökande av ändring i dess beslut.

Om försöksregionen ger utlåtande enligt denna lag behöver den myndighet som fattar beslut inte särskilt begära utlåtande av en kommun inom försöksregionen med stöd av någon annan lag.

19 §

Inrikesministeriets uppföljningsansvar

Inrikesministeriet skall följa upp och utvärdera försöket med samarbete inom regioner. Försöksregionerna är skyldiga att ge inrikesministeriet alla uppgifter som är nöd-

vändiga för uppföljningen och utvärderingen av försöket.

20 §

Övergångsbestämmelser

Denna lag och sådana avtal mellan kommunerna inom försöksregionerna som fastställts med stöd av denna lag tillämpas på varje ärende som anhängiggörs efter det att de har trätt i kraft.

Tillämpningen av denna lag eller sådana avtal mellan kommunerna inom försöksregionerna som fastställts med stöd av denna lag upphör när denna lag upphör att gälla.

21 §

Ikraftträdande och giltighet

Denna lag träder i kraft den ... 20 och gäller till den 31 december 2005. Lagens 6 § träder likväl i kraft först den 1 januari 2003.

Helsingfors den 1 februari 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Region- och kommunminister *Martti Korhonen*